N. 2293.

CURRENDA XI.

A. D. 1870.

L. 2033.

B. Konsystorz poleca wydawnictwo „Warowni krzyża“

Wielebni Bracia!

Z obywateli i duchowieństwa w Krakowie zawiązało się stowarzyszenie, które od władzy uzyskawszy zatwierdzenie statutów a od Ojca św. osobne do tego błogosławieństwo wytknęło sobie za przewodnią myślą nieodżałowanéj pamięci wielce czcigodnego obywatela Anton. Zygm. Helcla to szczytne i trudne zadanie, aby słowem i czynem stanąć w obronie zasad naszéj wiary świętéj i za pomocą **pisma** wyświécać prawdę, odtrącać napaści wymierzone na kościół i jego institucye.

Pismem tém jest „warownia krzyża“ wychodząca w Krakowie sporemi zeszytami, z których 6 numerów tworzy jednę seryę i kosztuje tylko 1 złr. a. w.

Zaiste nie może być nic tańszego, coby z takim pożytkiem było obmyślone.

Lecz mówiąc najpierw o téj najdrażliwszéj rzeczy t. j. o cenie pisma, czynimy to dlatego, aby okazać, że je łatwo każdy nabyć a przeto, że nawet pod strzechę kmiotka i do chaty ubogiéj zawitać może — powiedzmy raczéj zawitać powinno; gdy tylko wy Bracia Wielebni, kapłani Ewangelii Chrystusa Pana i prawdy Bożéj nie schowacie światła waszego pod korzec lecz i przykładem i zachętą sprawić zechcecie, aby to pożyteczne pismo licznie po dyecezyi rozchodzić się mogło.

Zasługuje ono ze wszech miar na poparcie nasze tak ze względu na treść osnowaną na podstawie katolicko-narodowych potrzeb, jako też ze względu na zadanie, które podjęli czcigodni wydawcy nie oglądając się na względy świata, ani nie licząc na poparcie opinii, lecz przeciwnie z góry przekonani, że zwrócą przeciw sobie zawziętą agitacyą, pociski, oszczérstwa i szyderstwa wszystkich nieprzyjaciół kościoła katolickiego.

Czyż zacni owi, pradziadów swoich godni obywatele przyjmując cały ciężar wydawnictwa wielkiéj doniosłości, gotowi znieść następstwa wytrwałéj walki, pragnący jedynie, aby ta praca, *ta ofiara* nie była bezowocną — czyliż te szlachetne serca rodaków zawieśćby się miały na kapłanach krzyża, na osobach, które sprawują nieustającą pamiątkę ofiary, poświęcenia się i miłości; lub o naszą obojętność i oziębłość rozbić się mają najszlachetniejsze i najczystsze zamiary ?!

Nie możemy tego przypuścić Wielebni Bracia, nie chcąc Wam ubliżyć, bo żywimy to przekonanie na dowodach, że dobrze pojmujecie potrzeby czasu i pragniecie im zaradzić według możności i sił swoich.

Oto właśnie znowu nadarza się sposobność, aby uczynkiem stwierdzić, że nam na sercu leży dobro religii, kościoła i kraju, że nie jesteśmy sługami, którzy zakopują do ziemi talenta, które im Pan do włodarstwa powierza.

Kto więc nie może między wami piórem, niechaj uczestnictwem w prenumeracie i rozszérzaniu „Warowni krzyża" występuje jako szermierz krzyża.

Nie jest w prawdzie rzeczą katolika a tém mniéj kapłana głoszącego naukę miłości i przebaczenia, aby wywoływał napaści lub wyzywał przeciwników do boju, - broń jego modlitwa za wrogów i wspaniałomyślne przebaczenie; z drugiéj jednak strony chcieć obojętnym zostać widzem pocisków zajadle miotanych na kościół lub milczeć na urągowiska i być niemym na szyderstwa z wiary, którą człowiek wyssał z piersi matki, téj wiary za którą ojcowie krew swą przelewali, która przeto stała się wiarą narodu z jego bytem i losem zespoloną, która wcieliła się w jego obyczaje, obrzędy, pamiątki: to postępowanie równém byłoby zbrodni ...... zdradzie ......

Uzyskują tu i owdzie na brak zaufania, i nic dziwnego, gdy stygnie wiara a z nią więdnieją cnoty obywatelskie, gdy zatem usuwają się podstawy towarzyskiego życia, więc też niknąć muszą i jego łączniki, rzetelność, otwartość, zgoda i jedność i przepada zaufanie, a z niém siła kościoła i narodu.

Aby obecnie to zaufanie wróciło potrzeba koniecznie uszykować się około pewnych ognisk, w których skupia się prawda, potrzeba stanąć po stronie organów, które wyrabiają dobrą opinią, z temi czynnikami należy solidarnie współdziałać, ich dążenia popierać w narodzie, aby za ich pośrednictwem rozstrzelone ogniwa pojedynczych osobistości łączyły się w łańcuch jedności spojony nadzieją lepszéj przyszłości.

Pismem dzisiejsi przeciwnicy wojują, więc w podobną broń zaopatrzyć się trzeba

Dziękujmy Panu Bogu, iż w gronie świeckich osób znajdujemy licznych szermierzy uczciwéj sprawy; popierajmy tedy ich dążenia.

Dawniéj kler polski, oświaty krajowéj piastun przewodniczył słowem i piórem, niechajże dzisiaj przynajmniéj okaże, iż chce być pośrednio uczestnikiem pracy umysłowéj, a to liczném rozbieraraniem (prenumeratą) pożytecznego pisma.

Duchowieństwo Dyecezyi, które pod wielu względami rozwija chwalebną czynność dając dowody swojéj żywotności, niezawiedzie zapewne i pod tym względem nadziei naszych. Niechaj Bóg wspiéra i błogosławi godne zamiary.

W Tarnowie dnia 11. Lipca 1870.

L. 2118.

Dodatek do ustawy wojskowéj z dnia 5. Grudnia 1868 roku.

(Dalszy ciąg do kurendy X.)

§. 17.

Wnoszenie podań o doczesne uwolnienie (reklamacyj) i o przyznanie uwolnienia od służby prezencyjnéj (osobistéj).

1. Potrzebujący wsparcia krewni lub ich pełnomocnicy, którzy starają się o doczesne uwolnienie poborowych, tudzież poborowi, jeźli chcą otrzymać uwolnienie od służby prezencyjnéj, są obowiązani wykazać potrzebne do uzasadnienia takiego względu stosunki w czasie układania list gminnych, albo najpóźniéj przy samym poborze zwyczajnym, lecz w tym razie już pod zagrożeniem zastósowania postanowienia następnego.

2. Jeźli wniesiona dopiéro przy poborze reklamacya zostanie odrzuconą dla niedostateczności przytoczonych dowodów, to może wykazane niewątpliwe i dokładnie po asenterowaniu dotyczącego poborowego uprawnienie do doczesnego uwolnienia być przyznaném tylko pod warunkiem istniejącym co do uwolnienia wojskowych, z powodu nieprawnego wcielenia (§. 159.), przyczem jednakże na wypadek, gdyby przez nieprawne odstawienie urosły jakie koszta dla wspólnego budżetu wojennego, a względnie dla dotacyi Ministerstwa Obrony krajowéj, ma winny zapłacić wynagrodzenie w ryczałtowéj kwocie dwudziestu złotych reńskich waluty austryackiéj

Jeźli zaś chodzi o żądanie uwolnienia od służby prezencyjnéj, może ono być dodatkowo uwzględnioném wtedy tylko, jeźli szczególne okoliczności usprawiedliwiają zwłokę.

3. To postanowienie ma być zastósowaném także wtedy, jeźli strona omieszkała uzupełnić wniesioną przy spisywaniu reklamacyję, a względnie prośbę o uwolnienie od służby prezencyjnéj dowodami, które jéj władza powiatowa wskazała jako potrzebne.

4. Dla uniknienia podobnych zwłok powinni naczelnicy gmin przy wydawaniu przepisanych §. 13. odezw przypominać w ogóle, ażeby wnoszono wczas dokumenta potrzebne do uzasadnienia wszelkich próśb o przyznanie prawnie dopuszczalnych uwzględnień, wszystkie zaś wniesione dokumenta mają oni załączać do spisów, i uwidocznić to z podaniem ich liczby.

§. 18.

Prośby obcych poborowych o stawienie ich przed komissyą poborczą, w powiecie pobytu.

1. Chociaż podług §. 12. powinien każdy poborowy dopełnić obowiązku stawienia się w powiecie poborczym swéj przynależności, i podług §. 52. obowiązany jest stawić się tamże do zwyczajnego poboru wojskowego, można przecież:

a) w innym powiecie osiadłym lub stale umieszczonym, albo

b) z powodu stósunków służby, roboty lub jakiegokolwiek zarobkowania stale nieobecnym poborowym, jeżeli podług potwierdzenia naczelnika gminy koniecznie są potrzebni do pełnienia służby, prowadzenia gospodarstwa lub rzemiosła, albo téż jeźli wiarogodnie da się udowodnić, że stósunki takich poborowych nie dozwalają im opędzić z własnéj kieszeni kosztów podróży do powiatu ich przynalezności, a nakoniec

c) stale i publicznie do szkół uczęszczającéj młodzieży dozwolić, ażeby odstawieni zostali w powiecie swojego pobytu.

2. Jeźli poborowi, którzy z powodu udowodnionéj konieczności otrzymali pozwolenie do podróży za granicę, przekraczające czas rozpoczęcia poboru wojskowego, pragną uczynić zadość swemu obowiązkowi stawienia się w powiecie bliższym swego pobytu jak powiat swéj przynależności, to może im to być dozwoloném tylko pod warunkami oznaczonemi pod 1.

3. Prawo udzielania takich pozwoleń, po zbadaniu wniesionych dowodów i rozważeniu, jak dalece zasługują na uwzględnienie, przysługa domowéj władzy powiatowéj poborowego.

4. Wyżwspomnione dowody mają obcy poborowi doręczyć przy zgłoszeniu się do spisu naczelnikowi gminy, ten zaś powinien załączyć je do dotyczącéj listy, i załączenie to uwidocznić w rubryce „Uwagi“

§. 19.

Zamknięcie gminnéj listy poborowych.

1. Gminny spis poborowych ma być zamknięty z ostatnim dniem grudnia, i naczelnicy gmin mają odnośne listy, po ich sprawdzeniu a w razie potrzeby uzupełnieniu i poprawieniu, przedłożyć najdaléj do 10. Stycznia roku następnego przynależnéj władzy powiatowej.

2. Tak do sporządzonych w dwóch exemplarzach list przynależnych do gminy, jakoteż do listy obcych poborowych, mają być dołączone reklamacye, niemniéj dowody uzasadniające uprawnienie do uwolnienia od służby prezencyjnéj, lub o odstawienie w powiecie pobytu; do list zaś przynależnych do gminy poborowych mają być oprócz tego załączone także wyciągi metrykalne.

§. 20.

Sprawdzanie i uzupełnianie list gminnych przez władze powiatowe.

1. Władza powiatowa jest obowiązana:

a) z nadesłanych list obcych poborowych układać podług powiatów poborczych osobne wyciągi, i takowe wraz z należącémi do tego załącznikami odsyłać niezwłocznie dotyczącym władzom powiatowym;

b) listy zaś przynależnych do gminy poborowych, przez porównanie z wyciągami z rejestrów chrztu (urodzenia) z listami konskrypcyjnémi, a co do tych, którzy wstąpili dobrowolnie do stałéj armii (marynarki wojennéj), także z odnośnym zapiskiem, nakoniec w drugiéj i trzeciéj klasie wieku z listami zwykłego i dodatkowego odstawienia do poprzednich zwyczajnych poborów wojskowych — sprawdzać, znalezione w nich niedokładności poprawiać, i

c) tych, którzy przy poprzednich poborach wojskowych do stałéj armii, marynarki wojennéj lub landwery wcieleni, albo w tym celu zanotowani zostali, jakoteż tych poborowych należących już do drugiéj i trzeciéj klasy wieku, których do wykreślenia z listy poborczéj sklasyfikowano, — oznaczać w pomienionych listach.

To oznaczenie ma zawiérać rok poboru wojskowego, uchwałę bez podania ułomności, względnie zaś rok poboru wojskowego, przy którym dotyczący poborowy nie był obecnym, a nakoniec wzmiankę, czy jest on zanotowanym do dodatkowego odstawienia do stałéj armii (marynarki wojennéj), lub téż do landwery.

2. Jeżeli z innych powiatów nadejdą listy przebywających tamże, we własnym powiecie swojskich poborowych, uskutecznia władza powiatowa podług tego sprostowanie i uzupełnienie list, załatwia wniesione podania o pozwolenie odstawienia w powiecie pobytu natychmiast podług postanowień §. 18., i zapisuje udzielone lub odmówione w tym względzie pozwolenie w 17stéj rubryce listy.

3. Należy téż zwracać uwagę na to, że uwolnieni do końca roku kalendarzowego i w poczet rezerwy zapasowéj wstępujący poborowi dodatkowego odstawienia, mają być przy najbliższym zwyczajnym poborze wojskowym, jeżli wstępują do drugiéj lub trzeciéj klasy wieku, znowu do poboru powoływani, i że przeto musi nastąpić stósowne ich oznaczenie.

§. 21.

Ogłaszania list w gminach.

1. Władza powiatowa ma następnie jeden exemplarz sprostowanéj listy ogłosić w dotyczącéj gminie z tym dodatkiem, że każdy kto chce

a) donieść o jakiem pominięciu lub niedokładném zapisaniu, albo też

b) wnieść zarzut przeciw reklamacyi poborowego lub przeciw jego podaniu o uwolnienie od służby prezencyjnéj, ma prawo wnieść takowe do władzy powiatowéj w czasie oznaczyć się mającym, z uwzględnieniem środków komunikacyjnych, i wykazać ich uzasadnienie.

2. Tym, którzy wnieśli reklamacye lub prośby o uwolnienie od służby prezencyjnéj, należy oznajmić, jakie jeszcze brakujące dowody mają być wniesione. Jeźli rozstrzygnięcie reklamacyj zawisło od komisyjnego lékarskiego badania krewnych reklamowanego, potrzeba zwrócić uwagę tychże na to, że mają się osobiście przedstawić komisyi poborczéj.

3. Należy starać się o to, ażeby każdy interesowany, któremu zależy na obronie praw i dopełnieniu obowiązków swoich, otrzymał, a przynajmniéj mógł otrzymać wiadomość o treści listy.

W tym celu należy użyć w każdéj gminie potrzebnego i najodpowiedniejszego środka obwieszczenia.

Jeźli wystawia się listy w urzędzie gminnym, to publikacya powinna trwać przynajmniéj przez ośm dni, z góry w gminie obwieścić się mających.

Rozdział IV.

O losowaniu i postępowaniu przy takowém.

§. 23.

Cel losowania, utrata prawa losowania, dodatkowe losowanie.

1. Celem losowania jest oznaczenie kolei, podług któréj poborowi w swojéj klasie wieku mają być wcielani do stałéj armii (marynarki wojennéj), przydzielani do rezerwy zapasowéj, lub wcielani do landwery.

2. W losowaniu biorą udział wszyscy poborowi téj klasy wieku, która po raz piérwszy powołaną jest do poboru.

3. Wyciągnięty przytém los jest ważnym dla poborowego na cały czas, dopokąd trwa jego obowiązek stawienia się do poboru, zatem także w wyższych klasach wieku.

4. Poborowi wychowańcy wojskowych zakładów naukowych nie losują.

5. Odstawiani z urzędu (§§. 104—106.) poborowi tracą prawo losowania, a względnie prawo, jakie im nadaje wyciągnięty piérwéj numer losu.

6. Poborowi, którzy po poborze wojskowym, przy którym losowali, zmieniają swoją przynależność (§. 12.), zajmują w powiecie swéj nowéj przynależności w drugiéj, a względnie w trzeciéj klasie wieku miejsce kolejne podług losu swego dawnego powiatu i odpowiednio §. 27., 1. przed równą liczbą losu w powiecie nowéj przynależności, jeżeli właściciel tegoż losu ma być jeszcze zamieszczony w liście poborczéj.

7. Jeżli poborowi, którzy z jakiéjkolwiekbądź przyczyny nie brali udziału w losowaniu swojéj klasy wieku, stają dodatkowo, lub téż w wyższych klasach wieku do poboru, nie podpadając jednak odstawieniu z urzędu, natenczas przypuszcza się ich do losowania dodatkowego.

§. 24.

Lista do Losowania.

1. Zaraz po ogłoszeniu list w gminach układają władze powiatowe podług wzoru IV. listy do losowania. Za podstawę do tego służą listy gminne przynależnych do powiatu poborowych.

2. Lista do losowania ma obejmować wszystkich uprawnionych do losowania poborowych, 1. klasy wieku jednego i tego samego powiatu poborczego, zestawionych w porządku alfabetycznym podług nazwisk familijnych, bez względu na to, czy są oni

w domu obecni, lub nieobecni, czy prosili o doczesne uwolnienie, lub nie. Przy jednakowych nazwiskach familijnych rozstrzyga w taki sam sposób imię chrzestne lub domowe, a jeźli i te są jednakowe, dzień urodzenia.

§ 25.

Oznaczenie terminu losowania.

1. Losowanie ma być w każdym powiecie poborczym przedsiębrane przed poborem, jednak nie wcześniéj, jak potrzeba do zupełnego sporządzenia listy poborczéj aż do dnia poboru.

2. Dzień losowania ma być obwieszczony przez władzę powiatową w gminach najmniéj na ośm dni naprzod, publicznym plakatem, lub w inny w miejscu używany sposób, i należy pozostawić do woli poborowym, kiedy osobiście stawić się zechcą.

§. 26.

Postępowanie przy losawaniu.

1. Starosta powiatowy (burmistrz) lub jego zastępca kieruje aktem losowania w obecności naczelników gmin, lub ich zastępców.

2. Do losowania ma każdy wolny przystęp, rodzicom jednak lub opiekunom powołanych do losowania należy się pierwszeństwo, jeźli w miejscu zebrania nie mogą pomieścić się wszyscy, którzy przybędą.

3. W celu losowania spisują się wszystkie litery alfabetu na karteczkach z jednakowego papieru i jednakowéj wielkości, i zwinięte wkładają się do stojącego wolno na stole, nieprzeźroczystego naczynia.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 15. Julii 1870.

JOSEPHUS ALOJSIUS,
Episcopus Tarnoviensis.

Cyprianus Netuschill,
Cancellarius.

Tarnoviae, 1870. Typis A. Rusinowski, Typographi Episcopalis. Impensis Consistorii.